

Відповіді на завдання
III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з
ГЕОГРАФІЇ (2022 р.)

9 клас

Код: Г – 9 –

ЗАВДАННЯ № 1

ТЕСТИ

БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ НА ТЕСТИ

Тести **1-25** мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише **один** правильний (**1 бал**). Тести **26-30** мають п'ять варіантів відповідей, серед яких лише **чотири** правильні (за кожну правильну відповідь – **1 бал**; усього – **4 бали** за кожне запитання). Тести **31-35** мають сім варіантів відповіді, серед яких лише **три** правильні (за кожну правильну відповідь – **1 бал**; усього – **3 бали** за кожне запитання).

Оберіть, на Вашу думку, правильні варіанти відповідей та позначте їх в бланку згідно з інструкцією.

УВАГА! Зараховуватись будуть відповіді, позначені тільки в цьому бланку (друкованими літерами)

(виправлення не допускаються)

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Відповідь	А	Г	В	А	Б	В	В	Б	В	В
№	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Відповідь	В	А	Б	Г	Г	Г	Г	А	Г	В
№	21	22	23	24	25					
Відповідь	Б	А	В	В	А					

№ 26				№ 27				№ 28				№ 29				№ 30			
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Г	Б	В	Д	В	Д	А	Б	Г	В	А	Д	Б	А	В	Г	Г	В	Д	Б

№ 31			№ 32			№ 33			№ 34			№ 35		
2	5	6	1	4	5	1	3	4	2	5	6	3	4	6

Загальна кількість балів за виконані завдання – 117 б. Час написання – 4 год

Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1-25)

1. Укажіть країну, територія якої знаходиться в трьох півкулях
А Гана
В Замбія

- Б** середньоевропейський   **Г** московський
11. *Визначте, у якій картографічній проекції за видом допоміжної поверхні побудована емблема ООН*
- А** циліндричній   **В** азимутальній прямій
Б конічній   **Г** азимутальній поперечній
12. *Визначте, у межах яких форм рельєфу України абсолютні висоти перевищують 400 м*
- А** Подільська височина, Хотинська височина
Б Придніпровська височина, Волинська височина
В Волинська височина, Придніпровська височина
Г Донецька височина, Приазовська височина
13. *Укажіть ознаку, за якою можна зробити припущення про опускання узбережжя Чорного моря*
- А** зміна напрямку морських течій
Б утворення заток-лиманів
В розширення морських пляжів
Г зменшення об'єму річкового стоку
14. *Оберіть руду, що видобувають у Білозерському рудному районі*
- А** уранові руди   **Б** мідні руди
В ртутні руди   **Г** залізні руди
15. *Назвіть область України, де утворилася найбільша напівпустеля країни – Олешківські піски*
- А** Київська   **Б** Одеська   **В** Миколаївська   **Г** Херсонська
16. *Оберіть причину, що зумовила переміщення виробництва легкових автомобілів провідними транснаціональними компаніями з високо розвинутих країн у країни, що розвиваються (країни нової індустріалізації)?*
- А** тяжіння складальних підприємств до основних центрів виробництва деталей і вузлів
Б високий рівень розвитку науки й швидке впровадження наукових розробок у виробництво
В політика урядів щодо налагодження масового виробництва автомобілів власних національних марок
Г істотні відмінності в рівнях оплати праці, доходів і споживчих витрат у цих країнах
17. *В одному з обласних центрів України розташовано велике підприємство, основною продукцією якого є трактори. Укажіть вид продукції, виробництво якої на невеликих вузькоспеціалізованих підприємствах у кількох районних центрах цієї області буде економічно обґрунтованим*
- А** паливно-мастильні матеріали для тракторів
Б чавун для виробництва тракторних деталей
В шини для колісних тракторів та причепів

Г деталі та вузли для складання тракторів

18. Назвіть регіон, у якому високу густоту сільського населення зумовлено високою родючістю ґрунтів та можливістю збирати два або й три врожаї на рік

А Південна Азія

В Східна Європа

Б Північна Африка

Г Західна Австралія

19. Оберіть фактор, що впливає на розвиток свинарства та птахівництва в приміських зонах

А ці галузі зорієнтовані на споживача їх продукції

Б добре розвинута транспортна мережі для постачання їх продукції з передмістя в місто

В у приміських зонах є кормова база для утримання цих тварин

Г свині та свійські птахи споживають харчові відходи міст

20. Уявіть собі, що ви мандруєте територією України влітку. У якій послідовності найвірогідніше ви можете побачити зміни посівів рослинних культур, якщо ваш маршрут пролягає з півночі на південь?

А ячмінь – просо – соняшник – цукровий буряк – соя

Б рис – кукурудза – озима пшениця – гречка – картопля

В льон-довгунець – цукровий буряк – соняшник – кавуни

Г виноград – томати – картопля – дині – жито

21. Укажіть групу руд кольорових металів, поклади яких розробляються в Україні в достатній кількості

А алюмінієві, мідні, олов'яні

Б ртутні, нікелеві, титанові

В поліметалеві, хромові, вольфрамові

Г срібні руди, золото, платина

22. Назвіть регіони світу, країни яких входять до ОПЕК

А Азія, Африка, Латинська Америка

В Європа, Азія, Африка

Б Австралія, Азія, Африка

Г Північна Америка, Азія, Африка

23. Укажіть сільськогосподарські культури, що належать до групи Топ-10 культур – «лідерів» за валовим збором у світі

А кукурудза, гречка

В ячмінь, соя

Б рис, жито

Г картопля, соняшник

24. У Херсоні та Херсонській області розташовано десятки великих та малих підприємств із виробництва різноманітної сільськогосподарської техніки. Оберіть чинник, що зумовив високу концентрацію цих виробництв у місті та області

А наявність сировини, виробленої на металургійних комбінатах міста

Б концентрація підприємств зменшує навантаження на навколишнє середовище

В зосередження в області та сусідніх областях основних споживачів цієї продукції

Г можливість експорту продукції через порти Чорного моря

25. Визначте найбільшій країни із запропонованих нижче (за переліком ООН, 2019 р.)

А Гаїті, Танзанія

В Ліберія, Таджикистан

Б Лаос, Македонія

Г Ємен, Монголія

Завдання на встановлення відповідності (логічні пари) (№ 26-30)

До кожного завдання подано інформацію, позначену цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Для того, щоб виконати завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити логічні пари) та записати букви в **БЛАНКУ ВІДПОВІДЕЙ** під цифрами відповідного номера тесту

26. Установіть відповідність між чинниками розміщення виробництва та прикладами виробництв

1 сировинний	А кондитерська
2 водний	Б целюлозно-паперова
3 науковий	В електроніка
4 працересурсний	Г лісопильна
	Д швейна

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Установіть домінуючий чинник формування кожного елемента територіальної структури господарства в Україні

1 транспортний	А Криворізький промисловий вузол
2 науковий	Б Карпатський рекреаційний район
3 сировинний	В нафтогазовий термінал Одеського морського порту
4 природних умов	Г лісостепова сільськогосподарська зона
	Д Харківський технопарк «Інститут монокристалів»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. Установіть відповідність між промисловими центрами та видами мінеральних ресурсів, що обумовили їх спеціалізацію

1 Нікополь	А кам'яне вугілля
2 Борислав	Б титанові руди
3 Павлоград	В нафта
4 Жовті води	Г марганцеві руди
	Д уранові руди

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

29. Користуючись даними таблиці, визначте для кожного показника, що характеризує населення умовної країни, хід його обчислення

Загальна кількість населення, млн. осіб	34,0
Народжуваність, ‰	10,8
Смертність, ‰	10,6
Міське населення, млн осіб	28
Сільське населення, млн осіб	6
Еміграція, тис. осіб	12
Імміграція, тис. осіб	13

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

1 кількість народжених	А $10,8 - 10,6 = 0,2$ (%)
2 коефіцієнт природного приросту	Б $0,0108 \times 34\,000\,000 = 367\,200$ (осіб)
3 сальдо зовнішніх міграцій	В $13\,000 - 12\,000 = 1\,000$ (осіб)
4 рівень урбанізації	Г $28\,000\,000 / 34\,000\,000 \times 100 = 82$ (%)
	Д $28\,000\,000 - 6\,000\,000 = 22\,000\,000$ (осіб)

30. Установіть відповідність між сільськогосподарськими зонами (районами) України та їх спеціалізацією

1 Полісся	А вирощування овочів, плодово-ягідних культур, птахівництво, молочне скотарство, свинарство
2 Лісостеп	Б садівництво, виноградарство, тютюнництво, птахівництво, вівчарство
3 Степ	В пшениця, кукурудза, соя, цукровий буряк, молочно-м'ясне та м'ясо-молочне скотарство, птахівництво, свинарство
4 Карпатський район	Г пшениця, жито, гречка, картопля, льон-довгунець, молочне та молочно-м'ясне скотарство
	Д пшениця, кукурудза, соняшник, баштанні культури, м'ясо-молочне скотарство, птахівництво, свинарство

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (№ 31–35).

Завдання 31–35 мають сім варіантів відповіді, серед яких лише три правильні. Оберіть три цифри, що позначають правильні, на Вашу думку, варіанти відповіді, та запишіть їх у **БЛАНКУ ВІДПОВІДЕЙ** під цифрами відповідного номера тесту

31. У Запоріжжі на титано-магнієвому комбінаті, крім промислового виробництва титану та магнію, здійснюється також виробництво германію, соляної кислоти, емалей, титанового білила тощо. Укажіть переваги, що надає поєднання цих виробництв на одному підприємстві

1 поглиблення спеціалізації забезпечує створення продукції високої якості

2 комплексна переробка сировини зменшує собівартість основної продукції

3 кооперування виробництв розв'язує проблему збуту готової продукції

4 концентрація виробництв зменшує навантаження на навколишнє середовище

5 економія на транспортуванні сировини та готової продукції
6 збільшення асортименту сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства в ринкових умовах

7 зменшення витрат на виробництво продукції за рахунок вищого рівня механізації

32. *Визначте, чому з другої половини XX ст. в економічно розвинених країнах на перше місце у структурі економіки виходить третинний сектор*

1 вивільнення робочої сили завдяки автоматизації та механізації у вторинному й третинному секторах

2 люди змінюють кваліфікацію через несприятливі умови життя в сільській місцевості

3 промислову продукцію не вигідно виробляти

4 висока продуктивність праці в первинному та вторинному секторах

5 висока вартість послуг, зокрема фінансових, наукових, ІТ тощо

6 сільськогосподарську продукцію не вигідно виробляти

7 робота в третинному секторі не потребує спеціальної кваліфікації

33. *Укажіть умови, що сприяють поглибленню глобалізації на сучасному етапі*

1 посилення інтернаціоналізації та інтеграції

2 збільшення кількості населення Землі

3 розвиток інформаційних технологій

4 розвиток зв'язку та транспорту

5 поглиблення розриву між багатими та бідними країнами

6 економічна конкуренція між країнами

7 поширення принципів ринкової економіки

34. *Оберіть чинники, що визначають співвідношення між частками рослинництва та тваринництва в країнах світу*

1 кількість населення

2 природні умови

3 густота населення

4 експортний характер економіки

5 рівень економічного розвитку країни

6 етнічні та релігійні особливості населення

7 власність на землі сільськогосподарського призначення

35. *Укажіть області України, що є привабливими для інвесторів в освоєнні родовищ сланцевого газу*

1 Вінницька   2 Житомирська   3 Волинська

4 Львівська   5 Черкаська   6 Харківська

7 Херсонська

ЗАВДАННЯ № 2 (9 кл.)

1. В Україні нагальною є енергетична проблема. Охарактеризуйте паливні ресурси нашої держави та запропонуйте конкретні шляхи вирішення енергетичної проблеми в Україні (10 б.)?
2. Порівняйте екстенсивний та інтенсивний способи ведення сільського господарства та назвіть проблеми, що виникають у зв'язку із запровадженням кожного з них (10 б.)?
3. Що таке водосховище? Поясніть мету їх створення. Наведіть приклади. Укажіть екологічні проблеми, що супроводжують експлуатацію водосховищ на Дніпрі (8 б.).

ЗАВДАННЯ № 3 (1) (9 кл.)

1. У переліку подано об'єкти, що розташовані на території тієї чи іншої області України. Кожній області відповідають 4 об'єкти. У рядках таблиці навпроти назв областей впишіть лише номери об'єктів, що їм відповідають. В одну клітинку слід записувати один номер. Зразок заповнення таблиці наведено (для Рівненської області) (12 б.).

№	Області	Відповіді			
Зразок	Рівненська	1	7	13	28
1	Запорізька	4	5	9	24
2	Київська	12	15	18	22
3	Луганська	14	19	20	23
4	Львівська	6	10	11	21
5	Херсонська	2	8	16	26
6	Чернівецька	3	17	25	27

Перелік об'єктів до ЗАВДАННЯ № 3 (1) (9 кл.)

1	Заповідник «Базальтові стовпи»	15	Дендропарк «Олександрія»
2	Біосферний заповідник «Асканія Нова»	16	Олешківські піски
3	Гора Берда	17	Ріка Прут
4	Бердянська коса	18	Ріка Рось
5	Білозерський залізорудний басейн	19	Ріка Сіверський Донець
6	Височина Розточчя	20	Заповідник «Стрільцівський степ»
7	Ріка Горинь	21	Кондитерська фабрика «Світоч»
8	Острів Джарилгач	22	Бориспільський автомобільний завод
9	Дніпровське водосховище	23	Лисичанський нафтопереробний завод
10	Ріка Західний Буг	24	Публічне акціонерне товариство «Мотор-Січ»
11	Гора Камула	25	Національний природний парк «Вижницький»
12	Канівське водосховище	26	Каховська гідроелектростанція
13	Клесівське родовище бурштину	27	Хотинська фортеця X-XVIII ст.
14	Гора Могила Мечетна	28	Українська сірникова фабрика

ЗАВДАННЯ № 3 (2) (9 кл.)

2. Ви вирушаєте в морську подорож навколо *Європи*. Маршрут пролягатиме з м. *Одеса* до м. *Рига*, під час якого ви будете заходити у порти.

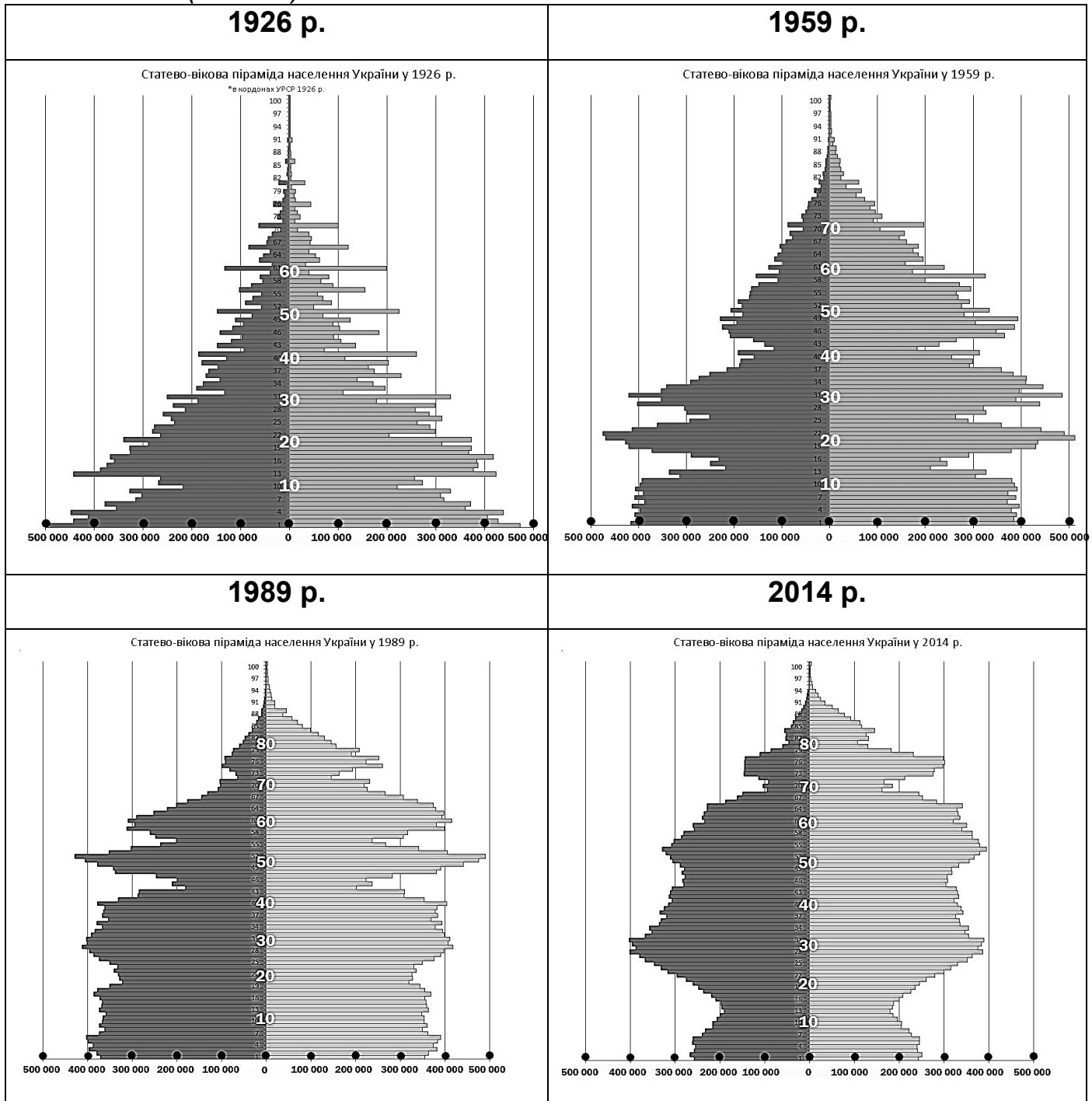
Напишіть назви географічних об'єктів (*над лініями, друкованими літерами*), що будуть зустрічатися на вашому шляху.

Для того, щоб досягти *Егейського моря*, потрібно пройти через дві протоки БОСФОР та ДАРДАНЕЛЛА і одне море між ними МРАМОРНЕ. Наступною зупинкою буде м. *Афіни* на великому півострові БАЛКАНСЬКИЙ. Далі відвідаємо м. *Палермо* на острові СИЦИЛІЯ та м. *Неаполь*, що розташовано на АПЕННІНСЬКИЙ півострові. Потім через ГІБРАЛТАРСЬКА протоку, потрапляємо в АТЛАНТИЧНИЙ океан. Наступна зупинка – м. *Лісабон*. Перетнувши БІСКАЙСЬКА затоку, протоки ЛА-МАНШ та ПА-де-КАЛЕ, що відокремлюють БРИТАНСЬКІ острови від материка, припливаємо до порту *Роттердам*, що розташований на березі ПІВНІЧНЕ моря. Обігнувши з півночі півострів ЮТЛАНДІЯ, потрапляємо через систему проток, де одна з них має назву ВЕЛИКИЙ БЕЛЬТ, МАЛИЙ БЕЛЬТ, ЕРЕСУНН, у море з трьома затоками: 1) БОТНІЧНА, 2) ФІНСЬКА, 3) РИЗЬКА. На березі останньої затоки і знаходиться м. *Рига* (9 балів).

ЗАВДАННЯ № 3 (3) (9 кл.)

3. Проаналізуйте статеві-вікові піраміди населення України станом на 1926, 1959, 1989 та 2014 рр. та зазначте:

- 1) чи змінився за цей час тип відтворення населення;
- 2) яким чином світові війни вплинули на населення України та які піраміди про це свідчать;
- 3) коли почалося зменшення народжуваності в Україні;
- 4) як довести, що останніми роками відбувається старіння нації
(8 балів).

Відповідь на ЗАВДАННЯ № 3 (3) (9 кл.)

Тип відтворення населення змінився. У 1926 р. це був другий тип (висока народжуваність), а нині – перший тип відтворення зі значним скороченням народжуваності. Світові війни чітко позначилися на пірамідах 1959 та 1989 рр. («провали» у відповідних вікових групах, особливо чоловіків). Старіння нації можна пояснити значним збільшенням частки пенсіонерів у загальній чисельності населення та, відповідно, зменшенням дітей і взагалі осіб молодого віку. За даними ООН, питома вага осіб старше 60 років в Україні перевищує 20 % і продовжує збільшуватися. Це відповідає дуже високому рівню демографічної старості.